Şen, Ü. ve Mercan Çetin, Ö. (2026). Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programlarının (2018-2024) değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *14*(2), 312-328. https://doi.org/10.16916/aded.1867010

Ana Dili Eğitimi Dergisi
Journal of Mother Tongue Education
www.anadiliegitimi.com

Geliş/Received: 19.01.2026 Kabul/Accepted: 31.03.2026
Araştırma Makalesi / Research Article

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programlarının (2018-2024) Değerlendirilmesi*

*Ülker ŞEN***
*Öykü MERCAN ÇETİN****

Öz

Bu çalışmanın amacı, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına yönelik hazırlanan ve 2024 yılında yayımlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nı 2018 yılında yayımlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı ile karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Nitel araştırma yönteminin karşılaştırmalı durum çalışması deseni temelinde gerçekleştirilmiş bu çalışmada, veriler doküman analizi yoluyla toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz ile yorumlanmıştır. Bulgular, 2018 programının iletişimsel yeterlik ve sosyal uyum odaklı olduğunu; 2024 programının ise Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ekseninde millî kimlik inşası, değerler eğitimi ve yapılandırılmış dil öğretimine yoğunlaştığını göstermektedir. 2024 programının daha detaylı bir yol haritası sunmasına karşın, içerik bakımından oldukça yoğun olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak, programların iki dilli ve iki kültürlü hedef kitlenin ihtiyaçlarına daha özgülenmesi, içerik yoğunluğunun seyreltilmesi ve uygulayıcılar için somut ölçme araçları ile uygulama yönergelerinin sisteme dâhil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yurt dışında yaşayan Türk çocukları, Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı, öğretim programı karşılaştırması

Evaluation of Turkish Language and Culture Course Curricula (2018-2024)

Abstract

The aim of this study is to compare the 2024 Turkish Language and Culture Course Curriculum, designed for Turkish children living abroad, with the 2018 curriculum. Conducted using a comparative case study design, this study collected data through document analysis and interpreted it using descriptive analysis. The findings indicate that the 2018 curriculum focused on communicative competence and social adaptation, whereas the 2024 curriculum centers on the construction of national identity, values education, and structured language instruction within the framework of The Century of Türkiye Education Model. Although the 2024 curriculum provides a more detailed roadmap, it is quite dense. In conclusion, it is recommended that the programs be better tailored to the needs of the bilingual and bicultural target audience, that the content density be reduced, and that concrete assessment tools and implementation guidelines for practitioners be incorporated into the system.

Keywords: Turkish children living abroad, Turkish language and culture course curriculum, curriculum comparison

Giriş

Öğretimin amaçlar, hedefler, içerik, yöntem ve değerlendirme yollarının açıkça yer aldığı bir plan doğrultusunda yapılması amacıyla öğretim programları oluşturulmaktadır. Kaya ve Aydın (2024)

* Bu çalışma 23-25 Ekim 2025 tarihleri arasında Bartın'da gerçekleştirilen XVII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Ankara, ulkersen@gazi.edu.tr
*** Öğr. Gör. Dr., Bartın Üniversitesi, Rektörlük, Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bartın, oyku.mercan@gmail.com

eğitim programlarının hazırlanma sebebini eğitim-öğretim sürecinin ortak bir plan içerisinde yürütülmesi, bireylerin gelişiminin istenilen şekilde ilerlemesi ve bu sürecin en yüksek verimle tamamlanması olarak açıklamaktadır.

Türkiye'de program geliştirme çalışmaları 3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu uyarınca yürütülmekte, 1739 Millî Eğitim Temel Kanunu Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Türk Millî Eğitiminin Temel İlkelerine uygun olarak hazırlanmaktadır. Buna göre, Talim ve Terbiye Kurulu Öğretim Programları Daire Başkanlığı, öğretim programları ile ilgili ilke, usul ve esasları belirlemek, okul tür ve düzeyleri arasında program boyutunda gerekli uyumu sağlamak, hazırlanan ve yenilenen programlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek, diğer bakanlıklara ve kurumlara bağlı okulların programları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmekle görevlidir (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yönetmeliği, 2022). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanan programlar yürürlüğe girerek tüm Türkiye'de uygulanmaktadır.

Türkiye'de uygulanan öğretim programlarının yanı sıra, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının alacakları eğitime ilişkin programların hazırlanmasında MEB, Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü bu sürecin paydaşlarıdır. Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasasında yer alan 62. madde uyarınca, "Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır". Anayasanın bu maddesine dayanılarak çocukların eğitiminin sağlanması ve anavatanla bağlantılarının korunması için ana dilin ve kültürün öğretimi noktasında MEB tarafından programlar hazırlanmaktadır. Bu doğrultuda yurt dışındaki Türklerin ana dilinde eğitim alabilmeleri için MEB tarafından öğretim programları hazırlanmıştır. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (TTKDÖP) olarak adlandırılan bu programlar, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü Dersi (TTKD) sunarak bu çocukların dil ve kültürle olan bağlarını kuvvetlendirmeyi amaçlamaktadır (Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü, 2024). MEB tarafından yayımlanan bu programların yayımlanma yılı ve adları Tablo 1'de verilmektedir:

Tablo 1
Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Programları

Program Yılı	Program Adı
1969	Dış Ülkelerdeki Türk İşçilerinin İlkokul Çağındaki Çocukları İçin Türkçe Din Bilgisi Sosyal Bilgiler Dersi Programı
1980	Dış Ülkelerdeki Türk İşçilerinin Çocuklarına Ait Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Din Bilgisi Programları
1982	Yurt Dışındaki Türk İşçi Çocukları İçin Türkçe Dersi Programı
1986	Yurt Dışı İşçi Çocukları Türkçe Türk Kültürü ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programları
2000	Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe (1-10. Sınıflar), Türk Kültürü (4-10. Sınıflar) ve Yabancı Dil Olarak Türkçe (6-11. Sınıflar) Dersleri Öğretim Programları
2006	Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi (1-10. Sınıflar) Öğretim Programı
2009	Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi (1-10. Sınıflar) Öğretim Programı
2018	Türkçe ve Türk Kültürü Dersi (1-8. Seviyeler) Öğretim Programı
2024	Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-8. Seviyeler)

Yurt dışındaki TTKD zorunlu dersler kategorisinde olmayıp talepler doğrultusunda ve yeterli sayıda öğrenci mevcuduna ulaşılması sonucunda açılabilmektedir. Yıllar içinde değişen ihtiyaç ve talepler doğrultusunda öğretim programları da güncellenmiştir. 2018 yılında yayımlanan öğretim programı, 2024 programı yayımlanana kadar yürürlükte kalmıştır.

Demir (2010) 2009 yılında yayımlanan öğretim programını incelediği çalışmasında, programdaki amaç ve kazanımları değerlendirmiş, programın teori düzeyinde kalmayıp işlevsel boyutta daha uygulanabilir olması gerektiğini belirtmiştir. Programın hem ana dili hem de toplum dili göz önünde bulundurularak eşgüdümsel bir şekilde hazırlanmış olması gerektiğine işaret etmiştir. Baş ve

Ucuzsatar (2019), MEB'in 2018 programına ilişkin Fransa'daki öğretmenlerin görüşlerine odaklanan bir çalışma yürütmüştür. 2018 programının eleştirel düşünme unsurları açısından incelendiği Bayram ve Köylü'nün (2022) çalışmasında programın eleştirel düşünme unsurları açısından eksik kaldığı tespit edilmiş, tüm düzeylerde farklı eleştirel düşünme becerilerinin kullanılması gerektiği önerilmiştir. Programların tek tek ele alındığı çalışmaların yanı sıra, Gürbüz Us ve Ercan Güven'in (2022) çalışmasında 2009 ve 2018 öğretim programlarının karşılaştırması yapılmıştır. Araştırmada iki program başlıklar ve biçimsel özellikler, genel yapılar, yaklaşımlar, amaç ve hedefler, hitap ettikleri öğrenci düzeyleri, temel dil becerileri ve öğrenme alanları, uygulama ve öğrenme öğretme süreçleri, kazanımlar ve ölçme değerlendirme ölçütlerine göre karşılaştırılarak farklar ve benzerlikler ortaya konmuştur. Amaç ve hedeflerinin millî duyguların aktarımı ve kültürlerarasılık, temel dil becerilerinin sınıflandırmalarının ölçütleri, kazanım ve başlıkların sayısı, uygulama ve öğretme süreçlerinin detaylandırılması noktalarında farklar tespit edilmiştir. Alan yazınında görüleceği üzere geçmiş Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programlarına ilişkin çalışmalara rastlamak mümkündür. Ancak son yayımlanan 2024 TTKDÖP'nın bir önceki program olan 2018 TTKDÖP ile karşılaştırmasının yapıldığı bir çalışmaya alan yazınında rastlanmamıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde hazırlanan 2024 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı, felsefi temelleri/yaklaşımı, amaçları, öğretim süreci, içeriği ve ölçme-değerlendirme yaklaşımı yönüyle 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'ndan farklı özelliklere sahiptir. Alan yazınında bu iki programın karşılaştırılmasına yönelik bütüncül bir çalışmanın bulunmaması, yeni programın getirdiği yeniliklerin ve öğretim sürecindeki farlılıkların anlaşılmasında bir boşluk yaratmaktadır. Bu çalışma, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına dil öğretimi ile kültür aktarımı arasındaki ilişkinin yeni öğretim programına nasıl yeniden tanımlandığını ortaya koyması ve öğretmenlere, araştırmacılara rehberlik edecek bilimsel veriler sunması bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın temel amacı yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına yönelik 2018 ve 2024 yıllarında yayımlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programlarını program ögeleri açısından karşılaştırmalı bir biçimde değerlendirmektir. Bu temel amaca ulaşmak için araştırmada şu sorulara cevaplar aranmıştır:

- İki programın felsefi temelleri/yaklaşımları arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır?
- İki programın amaçları/özel amaçları arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır?
- İki programın içerik yapıları arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır?
- İki programın eğitim durumu/öğrenme-öğretim süreci arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır?
- İki programın ölçme ve değerlendirme yaklaşımı arasında ne gibi benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yönteminin karşılaştırmalı durum çalışması deseni temelinde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, doğal ortamlarında bireylerin ve olayların derinlemesine anlaşılmasını amaçlayan, sayısal değil nitel verilere dayanan bir sorgulama sürecidir. Nitel araştırma, ne olduğundan çok nedene odaklanmakta ve genellikle gözlem, yapılandırılmış veya yarı yapılandırılmış görüşmeler, odak grup çalışmaları ve metin analizi gibi yöntemleri kullanmaktadır. Bu yaklaşım, araştırılan olgunun kendi bağlamından koparılmadan yorumlanmasını ve insanların olguya atfettikleri anlamların incelenmesini sağlar (Creswell, 2018). Karşılaştırmalı durum çalışması ise nitel araştırmanın bir deseni olarak, belirli sınırlarla tanımlanmış birden fazla durumu derinlemesine ve bütüncül şekilde inceleyerek aralarındaki benzerlikler ve farklılıkları anlamaya yönelik bir yaklaşımdır. Bu yöntem, her bir durumu ayrıntılı bir biçimde betimleyerek bağlamsal farklılıkları ve altında yatan sebepleri ortaya koyar. Karşılaştırmalı durum çalışması, gerçek yaşam olaylarına dayanır ve durumlardan elde edilen veriler gözlem, görüşme ve doküman gibi çeşitli kaynaklardan toplanarak zenginleştirilir. Aynı zamanda hem nitel hem nicel verilerle çalışılabilir, bu da yöntemin esnekliğini artırır (Merriam, 2023; Yin, 2017).

Karşılaştırmalı durum çalışması deseninin tercih edilmesinin nedeni, incelenen 2018 ve 2024 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programlarının sınırları belirli, kendi bağlamları içinde bütüncül olarak ele alınması gereken iki ayrı durum niteliği taşımasıdır. Durum çalışması deseni, bu programların amaç, içerik, kazanım ve pedagojik yönelimlerinin derinlemesine incelenmesine ve aralarındaki benzerlik ve farklılıkların bağlamsal olarak ortaya konmasına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle, öğretim programlarının yapısal ve pedagojik özelliklerinin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi amacıyla bu desen tercih edilmiştir. Araştırmada Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programları karşılaştırılarak iki program arasındaki benzerlik ve farklılıkları nitel verilere dayalı olarak ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Çalışma Nesnesi

Araştırmanın çalışma nesnesini Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (2018) ve Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (2024) oluşturmaktadır. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (2018), toplam 17 sayfadan oluşmaktadır. Program; "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanması", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları", "Öğrenme ve Öğretme Süreci", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersinde Ölçme ve Değerlendirme", "Temalara İlişkin Açıklamalar" olmak üzere beş bölümdür. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (2024), toplam 40 sayfadan oluşmaktadır. Programda "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersinin Temel Yaklaşımı ve Özel Amaçları", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Sürecinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Kitap Forma Sayıları ve Kitap Ebadı", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğrenme-Öğretme Sürecinin Uygulanması", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı", "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Seviyelere Göre Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri" olmak üzere sekiz başlık bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler doküman analizi yoluyla elde edilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde ilk olarak çalışmanın amacı doğrultusunda hangi dokümanların kullanılacağı belirlenmiştir. Bu aşamada dokümanların güncel olması, güvenilir olması, çalışmanın amacına uygun olmasına dikkat edilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan program değerlendirme formu aracılık etmiştir. Form, programın beş temel boyutundan hareketle oluşturulmuştur ve formda beş madde yer almaktadır. Programların felsefi temelleri/yaklaşımları, amaçları/özel amaçları, içerik yapıları, eğitim durumu/öğrenme-öğretim süreci, ölçme ve değerlendirme başlıkları formdaki beş maddeyi oluşturmaktadır. Bu başlıklara göre programlar incelenmiş ve veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Doküman analizi yoluyla elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analiz, nitel verilerin önceden belirlenen temalar veya kavramsal çerçeveye göre sistematik bir şekilde sınıflandırılması, özetlenmesi ve yorumlanması sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu analiz yöntemi, elde edilen görüşme metinleri, gözlem notları veya dokümanlar gibi verilerin doğrudan alıntılarla açıklanarak okuyucuya betimsel tarzda sunulmasını sağlar. Böylece her bir temada katılımcıların ifadeleri yorum yapılmadan olduğu gibi ortaya konur ve temalar arası ilişkiler de belirlenebilir. Betimsel analiz, özellikle derinlemesine yorum ve tematik analiz öncesinde verilerin anlaşılması ve sunulması için yaygın olarak kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çalışmada da önceden belirlenen beş temada elde edilen nitel veriler sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. Programlar arasındaki farklılıkların ve benzerliklerin daha net bir şekilde görülebilmesi adına tablolar oluşturulmuş ve programların mevcut durumu ile içerikleri ortaya konmuştur.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel

Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bulgular

İki Programın Felsefi Temelleri/Temel Yaklaşımlarına Yönelik Bulgular

2018 ve 2024 TTKD Öğretim Programları "felsefi temel/temel yaklaşım" boyutunda incelenmiştir. 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda doğrudan felsefi temel/yaklaşım başlıklarına rastlanmamaktadır. Ancak programın "Giriş" başlığı altında programın özellikleri ile ilgili bilgilerden hareketle programda, öğrenci ihtiyaçlarının dikkate alındığı, iletişimsel yaklaşımın benimsendiği, 21. yüzyıl becerileri ile temel kişiler arası beceriler ve üst düzey düşünmenin hedeflendiği görülmektedir. Bununla birlikte, dil becerilerinin bütünlüğü ve kazanımların sarmal yapısına yapılan vurgunun da programın yapısal yaklaşımı benimsediğinin işaretleri olarak kabul edilebilir. Bu kazanımlar şu şekildedir:

Türkçe, Türkçe ve Türk Kültürü Öğretim Programı'nın merkezine alınmış; dinleme, konuşma, okuma ve yazma temel beceri alanlarında kazanımlar oluşturulmuştur (TTKDÖP 2018, s. 1).

Dinleme, konuşma, okuma ve yazma kazanımları sarmal yapıda, sekiz seviyeye göre, sayısı ve zorluğu hiyerarşik biçimde artan bir şekilde düzenlenmiştir (TTKDÖP 2018, s. 1).

Öğretim programı aynı zamanda saygı, güvenilir olma, duyarlı olma, vatandaşlık bilinci gibi evrensel değerler ve iletişim, iş birliği, eleştirel düşünme, problem çözme, kültürler arası becerileri kapsayan 21. yüzyıl becerileri de dikkate alınarak hazırlanmıştır (TTKDÖP 2018, s. 2).

2024 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı aynı boyutta incelendiğinde ise 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın aksine programın yaklaşımı müstakil bir başlıkta sunulmuştur. Türkçe ve Türk Kültürü Dersinin Temel Yaklaşımı ve Özel Amaçları, başlığı altında programın iki dillilik olgusu bağlamında miras dili öğretimi ile değer ve erdem temelli bütüncül bir yaklaşım benimsendiği görülmektedir. Ayrıca Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli vurgusu da dikkate değerdir. Her iki programda da değer vurgusu yapılmış olsa da 2024 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda değer öğretimi, erdem-değer-eylem bağlamında ve ilk kez bir değerler listesi ile yer almaktadır:

Avrupa ülkelerinde yoğun Türk nüfusunun bulunduğu bölgelerde yaşayan çocuklar, Türkçeyi miras dili olarak edinmektedir (TTKDÖP 2024, s. 4).

Programın genel hedefinde ise Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde hedeflenen ahlaklı, erdemli; milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş bilge nesilleri yetiştirmek yer almaktadır (TTKDÖP 2024, s. 4).

Dil becerilerini "erdem-değer-eylem" bağlamında bütüncül olarak geliştirmeleri amaçlanmaktadır (TTKDÖP 2024, s. 5).

Her iki programda tespit edilen bu veriler doğrultusunda programların felsefi temellerine/temel yaklaşımına ilişkin durum Tablo 2'de özetlenmiştir:

Tablo 2
2018 ve 2024 TTKD Öğretim Programlarının Felsefi Temelleri/Temel Yaklaşımları

	2018 Programı	2024 Programı
Temel Yaklaşım	İhtiyaç temelli, iletişimsel, kültürlerarası ve öğrenci merkezli yaklaşım	İki dillilik, miras dili öğretimi, değer ve erdem temelli bütüncül yaklaşım
Kuramsal Temel	Yapılandırmacı, iletişimsel, kültürler arası öğrenme	Sosyokültürel yaklaşım, değer merkezli eğitim
Dil Öğretim Yaklaşımı	Sarmal olarak dört dil becerisi	Dört beceri bütünleşik, süreç ve metin temelli
Değerler Eğitimi Yaklaşımı	21. yüzyıl becerileri ve evrensel değerler	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne dayalı erdem ve ahlak merkezli değer sistemi

İki Programın Temel/Özel Amaçlarına Yönelik Bulgular

2018 ve 2024 TTKD Öğretim Programları "temel/özel amaçları" doğrultusunda incelenmiştir. Yapılan incelemede 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın temel amacının yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının hem dil becerilerini (dinleme, konuşma, okuma, yazma) geliştirmek hem de onlara Türk kültürünü öğretmek olduğu ayrıca bu çocukların, kendi öz kültürleri ile yaşadıkları ülkenin kültürü arasında bağ kurarak kültürler arası bir yetkinlik kazanmaları olduğu tespit edilmiştir. Programın kısaca dil gelişimini, kültürel aktarımı, kültürel uyumu amaçladığını söylemek mümkündür.

Türkçe ve Türk Kültürü dersinin amacı yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçeyi etkili bir şekilde edinmesini sağlamak ve onların Türkçe dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir. Ana dili Türkçeyi daha etkin kullanmanın yanı sıra yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türk kültürünün temel unsurlarını aktarmak, Türk kültürü ile bulundukları ülkenin kültürel ögelerini ilişkilendirerek kültürlerarasılık özelliklerini geliştirmek dersin bir diğer amacıdır (TTKDÖP, 2024, s. 2).

Programın özel amaçlarının dörtten on ikiye çıktığı görülmektedir. Özel amaçları bakımından program, öğrencilerin temel okuma-yazma becerilerinden başlayarak Türkçeyi estetik bir zevkle, doğru ve etkili kullanmalarını hedefler. Program, dil becerilerini "erdem-değer-eylem" bütünlüğü içinde geliştirirken, öğrencilerin millî ve manevi değerleri içselleştirmiş, Türk medeniyetini ve sanatını tanıyan, millî şuur ve tarih bilinci yüksek bireyler olarak yetişmelerini amaçlar.

1. Temel okuma ve yazma becerilerini kazanmaları,

2. Okuma yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmeleri,

3. Sosyal yaşamını kolaylaştıracak nitelikte temel dil yetkinliklerini kazanmaları,

4. Türkçeyi bilinçli, doğru, etkili ve üretken kullanarak dil bilinci ve zevkine ulaşmaları,

5. Söz varlıklarını zenginleştirmeleri,

6. Dil becerilerini "erdem-değer-eylem" bağlamında bütüncül olarak geliştirmeleri,

7. Bilgi ve deneyimlerini kullanarak dört ana dil becerisini (dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma) geliştirmeleri,

8. Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve sosyal değerleri içselleştirmeleri,

9. Millî duygularını ve düşüncelerini güçlendirmeleri,

10. Türk kültür ve medeniyetini tanımaları ve kavramaları,

11. Millî şuur ve tarih bilinci kazanmaları,

12. Türk kültür ve sanat eserleri aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmeleri ve benimsemeleri amaçlanmaktadır (TTKDÖP, 2024, s. 5).

İki program karşılaştırıldığında 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın temel amaç alanlarının "yetkinlik, gelişim, aidiyet"; 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın temel amaç alanlarının "akademik beceri, dil bilinci, kültürel kimlik, karakter eğitimi" üzerinde yoğunlaşmıştır.

Her iki programda tespit edilen bu veriler doğrultusunda programların temel amaçlarına ve özel amaçlarına ilişkin durum Tablo 3'te özetlenmiştir:

Tablo 3

2018 ve 2024 TTKD Öğretim Programlarının Temel/Özel Amaçları

	2018 Programı	2024 Programı
Temel Amaç	Türkçeyi etkili bir şekilde öğretmek, dört beceri de gelişimi sağlamak, Türk kültürünü tanıtmak kültürlerarasılığa yönelik farkındalık	Türkçe dil becerilerinin geliştirmek, Türk kültürünü tanıtmak, Edebî eserler aracılığıyla dilimizin güzelliklerini fark ettirmek, millî benlik ve millî şuur kazandırmak, bilge nesil yetiştirmek.
Özel Amaç	Dört becerinin geliştirilmesi, Dilin özenli ve doğru kullanımı, Söz varlığını zenginleştirme Millî, manevi, ahlaki, tarihî kültürel, sosyal değerleri tanıma ve bağlanması	Temel okuma yazma becerisinin geliştirilmesi, Okuma ve yazmaya karşı olumlu tutum, Temel dil yetkinliği, Dil bilinci ve zevki, Söz varlığını zenginleştirme, Değer-erdem-eylem kapsamında bütüncül yaklaşım,

	Dört becerinin geliştirilmesi, Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve sosyal değerleri içselleştirme, Millî duygularını ve düşüncelerini güçlendirme, Türk kültür ve medeniyetini tanımaları ve kavrama, Millî şuur ve tarih bilinci kazanma, Türk kültür ve sanat eserleri aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etme ve benimseme.

İki Programın İçerik Yapılarına Yönelik Bulgular

2018 ve 2024 TTKD Öğretim Programları içerik yapılarına göre incelenmiştir. 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda 1. Ben ve Ailem, 2. Çevre, Farklılıklar ve Birlikte Yaşama, 3. Oyun ve Eğlence, 4. Bayramlar ve Kutlamalar, 5. Gezelim Görelim, 6. Geçmişe Açılan Kapı, 7. Sanat ve Edebiyat, 8. İnsan ve Doğa olmak üzere sekiz temanın ve bu temalara ait alt temaların olduğu görülmektedir. Sekiz temanın tamamı her bir seviye (1-8 seviye) için zorunludur. Ancak alt temaların dağılımı kolaydan zora, basitten karmaşığa olacak şekilde seviyelendirilmiştir. Dil becerilerinin öğretimi sürecinde ve sonucunda öğrencilerin edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlar için kazanımlar belirlenmiştir. Her bir beceri için ayrı kazanım listesi sunulmakla birlikte kazanımların seviyelendirildiği (1-8 seviye) görülmektedir. Buna göre dinleme/izleme becerisi için 18 kazanım belirlenmiş, bu 18 kazanımın altısı 1. seviye, sekizi 2. seviye, yedisi 3. seviye, yedisi 4. seviye, altısı 5. seviye, yedisi 6. seviye, dokuzu 7. seviye, dokuzu 8. seviyeye aittir. Konuşma becerisi için 16, okuma becerisi için 37, yazma becerisi için 22 kazanım belirlenmiştir (seviyeye göre kazanımların dağılımı için bkz. tablo 4). Dil becerileri merkezli bir yapı oluşturulmuştur. Kültür aktarımı ise temalar üzerinden sağlanmaktadır.

2024 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda diğer programın aksine her seviye için ortak tema bulunmamaktadır. Programda 1-4. seviye için sırasıyla Ben ve Ailem, Memleketimi Tanıyorum, Değerlerimizle Yaşıyorum, Geleneksel Türk Çocuk Oyunları, Sağlığımızı Koruyalım, Bir Varmış Bir Yokmuş, Sanat Dünyası, Teknoloji Her Yerde temaları belirlenmiştir. 5-8. seviyeler için ise sırasıyla Birlikte Yaşam, Güzel Memleketim, Bizi Biz Yapanlar, Geleneksel Türk Oyunları, Sağlıklı Yaşam, Gelenekten Geleceğe, Sanat Dünyası Bilim ve Teknolojide Yolculuk temalarıdır. Ayrıca her bir tema için alt konular belirlenmiş ancak bu konuların seviyeye göre dağılımına yer verilmemiştir.

Dil becerilerinin öğretimi sürecinde ve sonucunda öğrencilerin edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlar için öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri belirlenmiştir. Örneğin birinci seviyede dinleme/izlemede 4 öğrenme çıktısı ile 13 süreç bileşen, okumada 5 öğrenme çıktısı ile 14 süreç bileşeni, konuşmada 4 öğrenme çıktısı ile 17 süreç bileşeni, yazmada ise 4 öğrenme çıktısı ile 14 süreç bileşeni bulunmaktadır. Diğer programda birinci seviyede dört beceride 17 kazanım hedeflenirken, 2024 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda dört beceride 58 süreç bileşeni hedeflenmektedir (seviyeye göre öğrenme çıktıları/süreç bileşenleri dağılımı için bkz. tablo 4).

Programda dil becerileri merkeze alınmakla birlikte diğer programdan farklı olarak dil yapıları listesi bulunmaktadır. Dil yapıları listesinde 1-4. seviyeler için öğretimi hedeflenen dil yapıları ayrı, 5-8. seviyeler için dil yapıları ayrı verilmiştir. Bu programın içeriğinde dikkati çeken diğer bir unsur da metin türlerinin dil öğretimine araç olarak kullanılmasıdır. Seviyelere göre bilgilendirici, şiir, öyküleyici metin türleri belirlenmiştir. Daha önce programın amaçlarında bahsedilen değerler eğitimine burada da yer vermek gerek. Zira içeriğe 20 değer listesi eklenmiştir. İçerikte dikkat çeken bir diğer durum da dil becerilerinin anlama (dinleme/izleme ve kuma) ve anlatma (konuşma ve yazma) başlıklarında yer almış olmasıdır.

Programlarda dinleme/izleme becerisine ait 5. seviye kazanım/öğrenme çıktıları-süreç bileşenlerine ilişkin örnek ifadeler sunulmuştur. Örneklerde de görüleceği üzere 2018 programı kazanımlar üzerine inşa edilmiş, öğrencinin öğrenme süreci sonunda edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlara odaklanmıştır. 2024 programında ise kazanımların yerine öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri getirilmiştir. Böylece kazanımların daha gözlemlenebilir, ölçülebilir ve somut hali öğrenme çıktılarıyla verilmiştir. Öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için öğrencinin izlemesi gereken zihinsel veya uygulamalı aşamaların ise süreç bileşenleriyle desteklendiği görülmektedir.

TTK.1.2. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler. (kazanım)
TTK.1.6. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki sözlü olmayan mesajları tanır. (kazanım)
TTK.1.9. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelimelerin anlamlarını tahmin eder (kazanım) (TTKDÖP, 2018, s.7).
TTK.D.5.1. Dinleme/izlemeyi yönetebilme (öğrenme çıktısı)
a) Dinleme/izleme stratejisini seçer. (süreç bileşeni)
b) Dinleme kurallarına uygun olarak dinler. (süreç bileşeni)
c) Dinlediği konuya ilişkin düşüncelerini belirtmek için uygun zamanda söz alır. (süreç bileşeni)
ç) Bir işin yapılışına yönelik sözlü tarif ve yönergeyi takip eder (süreç bileşeni) (TTKDÖP, 2024, s. 27).

Programların içerik yapılarından elde edilen verilerinden hareketle Tablo 4 oluşturulmuştur.

Tablo 4
2018 ve 2024 Öğretim Programlarının İçerik Yapıları

	2018 Programı	2024 Programı	
	1-8. Seviye	1-4. Seviye	5-8. Seviye
Tema	1. Ben ve Ailem 2. Çevre, Farklılıklar ve Birlikte Yaşama 3. Oyun ve Eğlence 4. Bayramlar ve Kutlamalar 5. Gezelim Görelim 6. Geçmişe Açılan Kapı 7. Sanat ve Edebiyat 8. İnsan ve Doğa	1. Ben ve Ailem 2. Memleketimi Tanıyorum 3. Değerlerimizle Yaşıyorum 4. Geleneksel Türk Çocuk Oyunları 5. Sağlığımızı Koruyalım 6. Bir Varmış Bir Yokmuş 7. Sanat Dünyası 8. Teknoloji Her Yerde	1. Birlikte Yaşam 2. Güzel Memleketim 3. Bizi Biz Yapanlar 4. Geleneksel Türk Oyunları 5. Sağlıklı Yaşam 6. Gelenekten Geleceğe 7. Sanat Dünyası 8. Bilim ve Teknolojide Yolculuk
İçerik Odakları	Dil becerileri +Kültürel temalar	Dil becerileri + dil yapıları + metin türleri + değerler	
Dil Becerileri	Dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma	Anlama: okuma-dinleme/izleme Anlatma: yazma-konuşma	
Dil İçeriği	Kazanımlar beceri temelli, dil bilgisi unsurları doğrudan verilmez.	Öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri bütüncüldür. Dil bilgisi/dil yapıları metin türleri sistematik biçimde sunulur.	
Kazanım/ Öğrenme Çıktıları	Dinleme/izleme (18 kazanım) 1. seviye 6 kazanım 2. seviye 8 kazanım 3. seviye 7 kazanım 4. seviye 7 kazanım 5. seviye 6 kazanım 6. seviye 7 kazanım 7. seviye 9 kazanım 8. seviye 9 kazanım Konuşma (16 kazanım) 1. seviye 5 kazanım 2. seviye 6 kazanım 3. seviye 6 kazanım 4. seviye 6 kazanım 5. seviye 7 kazanım 6. seviye 7 kazanım 7. seviye 8 kazanım	1. seviye Dinleme/izleme: 4 öğrenme çıktısı, 13 süreç bileşeni Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 14 süreç bileşeni Konuşma: 4 öğrenme çıktısı, 17 süreç bileşeni Yazma: 4 öğrenme çıktısı, 14 süreç bileşeni 2. seviye Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 22 süreç bileşeni Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 20 süreç bileşeni Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 21 süreç bileşeni Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 27 süreç bileşeni 3. seviye Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 26 süreç bileşeni Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 25 süreç bileşeni Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 31 süreç bileşeni Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 28 süreç bileşeni 4. seviye	

	Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 28 süreç bileşeni
8. seviye 8 kazanım	Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 28 süreç bileşeni
	Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 32 süreç bileşeni
Okuma (37 kazanım)	
1. seviye 3 kazanım	Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 28 süreç bileşeni
2. seviye 10 kazanım	
	5. seviye
3. seviye 9 kazanım	Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 29 süreç bileşeni
4. seviye 9 kazanım	Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 31 süreç bileşeni
5. seviye 11 kazanım	Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 22 süreç bileşeni
6. seviye 10 kazanım	Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 26 süreç bileşeni
7. seviye 14 kazanım	
8. seviye 15 kazanım	6. seviye
	Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 25 süreç bileşeni
Yazma (22 kazanım)	Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 28 süreç bileşeni
1. seviye 3 kazanım	Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 25 süreç bileşeni
2. seviye 5 kazanım	Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 31 süreç bileşeni
3. seviye 6 kazanım	
4. seviye 6 kazanım	7. seviye
	Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 26 süreç bileşeni
5. seviye 8 kazanım	Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 27 süreç bileşeni
6. seviye 8 kazanım	Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 25 süreç bileşeni
7. seviye 11 kazanım	Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 26 süreç bileşeni
8. seviye 11 kazanım	
	8. seviye
	Dinleme/izleme: 5 öğrenme çıktısı, 27 süreç bileşeni
	Okuma: 5 öğrenme çıktısı, 28 süreç bileşeni
	Konuşma: 5 öğrenme çıktısı, 25 süreç bileşeni
	Yazma: 5 öğrenme çıktısı, 29 süreç bileşeni

Tablo 4'te de görüleceği üzere 2024 programında temalar, dil yapıları, metin türü (metin kullanımı), dil becerileri, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin sayısı ve niteliği açısından 2018 programına göre nicel ve nitel anlamda değişiklikler olduğu belirlenmiştir.

İki Programın Eğitim Durumu ve Öğrenme-Öğretim Sürecine Yönelik Bulgular

2018 ve 2024 TTKD Öğretim Programları "eğitim durumu/öğrenme-öğretim süreci" açısından incelenmiştir. 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'na bakıldığında genel çerçevede öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilerin bireysel farklarına, sınıf ortamının heterojen yapısına, dikkat çekildiği görülmektedir. Öğrencilerin özelliği, bireysel farklılıkları ve dersin özelliğinin yöntem zenginliğini, aktif katılımı, hayatın içindeliğini gerekli kıldığı ifade edilmektedir. Ayrıca program öğretmenin rolünün önemine vurgu yaparken ev ödevlerine ayrı bir başlık açmaktadır ve sınıf dışına taşan bir öğretim sürecini desteklemektedir. Kısacası ilgili programa göre, TTK dersleri, öğrenci farklılıklarını zenginlik kabul eden, öğrenciyi aktif kılan ve yaşadığı çevreyle bütünleşen esnek bir pedagojik yaklaşımla yürütülmelidir.

"Öğrenci çeşitliliği ve birleştirilmiş sınıf düzeni, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini bir arada ve dengeli bir şekilde kullanmayı gerektirir. İş birlikli öğrenme, grup çalışmaları, bireyselleştirilmiş öğretim, ilgi ve seviye grupları vb. uygulamalarla öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanmalıdır" (TDÖP, 2018, s. 2).

2024 TTKD Öğretim Programı'nda hem "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar" hem de "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Sürecinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar" başlığı altında eğitim durumuna ilişkin bilgiler sunulmuştur. Program'ın uygulanmasına ilişkin genel çerçevede, TTK dersi, dil becerilerini bütünleşik geliştiren, kültürel kimliği koruyan, bireysel farklılıkları merkeze alan, sürece dayalı değerlendirme yapan ve hoşgörü temelli kültürel aktarım odaklı bir yaklaşımla uygulanmalıdır. İlgili esaslar (on iki madde) değerlendirildiğinde 4 başlık altında

özetlemek mümkündür: beceri temelli ve sarmal yapı; kültürel ve değer odaklı yaklaşım; esneklik ve çevresel şartları dikkate alma; süreç odaklı ölçme ve değerlendirme. Program, dersin öğretim sürecine ilişkin genel çerçeve bütünleşik dil becerileri, aktif-öğrenci merkezli katılım, bireysel farklılıklara göre farklılaştırma, sarmal pekiştirme ve teknoloji destekli ortam üzerine kuruludur. Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim sürecinin uygulanmasına ilişkin sıralanan on maddenin her birinden hareketle ders süreci şu şekilde ifade edilebilir:

Bütünleşik dil becerisi öğretimi: Dört temel beceri (dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma) ayrılmadan, anlamlı bir bağlam içinde uyumlu bir şekilde sunulur.

Öğrenci merkezli yöntemler: Aktif katılımı teşvik eden, tartışma, sorgulama ve uygulama odaklı teknikler kullanılır.

Aktif ve etkileşimli katılım: Etkinlikler bireysel ve grup hâlinde dengeli yapılır; öğrenciler birbirleriyle görüş alışverişi yaparak, tartışarak öğrenir.

Bireysel farklılıklara duyarlılık: İlgi, ihtiyaç, öğrenme stilleri, hazır bulunuşluk, sosyokültürel özellikler dikkate alınarak farklı öğrenme yaşantıları sunulur.

Yaparak-yaşayarak öğrenme: Öğrenciler pasif değil, deneyerek ve yaşayarak öğrenir.

Sarmal yapı ve aşamalı ilerleme: Öğrenme çıktıları 1-8 seviyelerde hiyerarşik ve sarmal biçimde düzenlenir; doğrusal değil, tekrarlar ve pekiştirmelerle ilerler. Önceki bilgiler gerektiğinde doğal şekilde geri getirilir. Geri bildirimler iletişimi bozmadan verilir; hatalar doğal iletişim içinde düzeltilir.

Farklılaştırma (zenginleştirme ve destekleme): Akademik olarak ileri veya geride olan öğrencilere özel çalışmalar yapılır: İleri olanlara derinleştirme, destek ihtiyacı olanlara ekstra zaman/tekrar. Dört beceri bütünleşik ele alınır; ek materyaller kullanılır.

Öğrenci özerkliği: Sürece aktif katılarak kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alırlar.

Pozitif sınıf iklimi: Duygu ve düşüncelerin özgürce paylaşıldığı, sosyal-duygusal becerilerin de geliştiği destekleyici ortam oluşturulur.

Eğitim teknolojilerinden yararlanılarak süreç zenginleştirilme: Süreci zenginleştirmek için mümkün olduğunca dijital araçlar ve teknolojilerden yararlanılır.

Programların öğretim süreçlerine ilişkin boyutlar karşılaştırılmış ve tablolaştırılmıştır. Araştırmada programlardaki eğitim durumu/öğrenme-öğretim süreci bileşeni genel çerçeve, öğrenme yaklaşımı ve öğretim süreci uygulamaları alt başlıklarıyla Tablo 5'te detaylandırılmıştır:

Tablo 5

2018 ve 2024 Öğretim Programlarının Öğrenme-Öğretim Süreci

Boyut	2018 Programı	2024 Programı
Genel Çerçeve	Öğrenci merkezli, iletişimsel, etkinlik temelli, kültürel bağlam Dilsel yeterlik Öğrenci aktif katılımı, yaparak yaşayarak öğrenme, Türk kültürüyle doğal bağ kurma	Sosyokültürel öğrenme, değer temelli eğitim felsefesi Bütüncül, sistematik ve yapılandırılmış bir öğretim süreci
Öğrenme Yaklaşımı	Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı Bireysel farkları dikkate alma	Öğrenci, aktif öğrenen, sorgulayan, araştıran birey Bütünleşik dil öğretimi Erdem değer eylem Farklılaştırılmış öğretim
Öğretim Süreci Uygulamaları	Birleştirilmiş sınıf uygulaması Öğretmen, rehber ve kolaylaştırıcı Öğrenci, aktif üretici, katılımcı Öğrenme süreci doğal iletişim ortamı içinde Etkinlik temelli öğrenme İş birlikli öğrenme, grup çalışmaları, bireyselleştirilmiş	Bütünleşik dil becerisi öğretimi Öğrenci merkezli yöntemler Aktif ve etkileşimli katılım Bireysel farklılıklara duyarlılık Yaparak-yaşayarak öğrenme Sarmal yapı ve aşamalı ilerleme Farklılaştırma (zenginleştirme ve destekleme) Öğrenci özerkliği Pozitif sınıf iklimi

öğretim, ilgi ve seviye grupları vb. uygulamalar Ev ödevlerinin verilmesi	Eğitim teknolojilerinden yararlanılarak süreç zenginleştirilme

Tabloya göre her iki program da öğrenci merkezli, yapılandırmacı ve bütünleşik dil becerilerini temel alan bir yaklaşımı benimsemektedir. Ancak 2024 programı, sosyokültürel öğrenme, değer temelli eğitim, farklılaştırılmış öğretim, öğrenci özerkliği ve eğitim teknolojilerinin kullanımı gibi unsurları daha sistematik ve bütüncül biçimde ele almaktadır. Bu yönüyle 2024 programı, öğretim sürecini daha yapılandırılmış ve kapsamlı bir çerçevede sunmaktadır.

İki Programın Ölçme ve Değerlendirme Sürecine Yönelik Bulgular

2018 ve 2024 TTKD öğretim Programları ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına göre incelenmiştir. 2018 TTKDÖP'de dersin ölçme ve değerlendirme yaklaşımına ilişkin bilgiler "Türkçe ve Türk Kültürü Dersinde Ölçme ve Değerlendirme" başlığı altında verilmiştir. Buna göre dersin "not" kaygısı olmaksızın işlenmesi temel alınmıştır. Ayrıca, ölçme ve değerlendirme sürecinde yaş seviyesinden ziyade dil becerilerindeki yetkinlik düzeyinin dikkate alınması; süreç temelli değerlendirme ve öğretmen gözlemlerinin yapılması; kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, akran değerlendirme, sınıf içi öğrenci günlüklerinden ve yapılandırılmış gözlem formları gibi çeşitli araçların kullanılması; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan davranışlarının her birinin dikkate alınması ön görülmüştür. Son olarak değerlendirmede öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, grup değerlendirmenin önemine işaret edilmiştir. Özetle Program'ın ölçme ve değerlendirme yapısı, yurt dışındaki özel şartlar ve birleştirilmiş sınıf düzeni göz önünde bulundurularak süreç odaklı, esnek ve gelişimsel bir temele oturtulmuştur.

"Türkçe ve Türk Kültürü Dersi farklı ülkelerin eğitim sistemleri içinde, akademik başarıyla ilişkili olmayıp kültürel faaliyet olarak gerçekleştirilmektedir. Dersin bu niteliği öğrencilerin kendilerini rahat ve mutlu hissedebilecekleri bir ortamda Türkçelerini geliştirmeleri ve Türk kültürünü tanımaları için bir şans olarak değerlendirilmelidir. Öğrencilerin not kaygısı olmaksızın keyifle katılacakları bir ders ortamı oluşturulmalıdır" (TDÖP, 2018, s. 3).

2024 TTKDÖP'nda da diğer programda olduğu gibi "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı" başlığıyla süreç ele alınmıştır. Buna göre çağdaş ve kapsamlı bir yaklaşımla ölçme ve değerlendirme yapılandırılmıştır. Diğer programda olduğu gibi bütüncül (akademik, duyuşsal ve sosyal), sonuçtan ziyade süreç odaklı değerlendirme esastır. Değerlendirme, sadece öğretmenin yaptığı bir iş değil; öğretmen ve öğrencinin iş birliği içinde yürüttüğü bir süreçtir. Bu süreçte öğrencinin sorumluluk alması, öz ve akran değerlendirme, geri bildirim önemlidir. Yine diğer programda olduğu gibi ölçme ve değerlendirmede araç çeşitliliği sağlanmalıdır. Diğer programdan farklı olarak performans değerlendirme için daha zengin bir içerik sunulmuştur. Bireysel farklılıkların dikkate alınması, esneklik bu program için de geçerlidir. Programa göre, öğrenciler birbirleriyle değil, kendi potansiyelleriyle kıyaslanır; tema sonlarındaki değerlendirmelerden sonra, ileri düzeydeki öğrencilere zenginleştirme; desteğe ihtiyaç duyanlara ise destekleme çalışmaları yapılır; farklı ülkelerdeki eğitim sistemlerine göre ölçme uygulamalarında esneklik sağlanabilir. Özetle, 2024 TTKDÖP ölçme ve değerlendirmede; not kaygısından uzak, öğrencinin kültürel kimliğini ve dil becerilerini destekleyen, öğretmen rehberliğinde, süreç odaklı, esnek ve gelişimsel bir yapı benimsenmiştir.

"Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı, öğrenci başarısını değerlendirmek için çağdaş ve kapsamlı bir yaklaşım benimsemektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal yönlerini kapsayan bütüncül bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır. Program sadece sonucu veya ürünü değil, öğrenme sürecini de değerlendirmeyi esas alır" (2024, s. 14).

Programların ölçme ve değerlendirme yaklaşımına ilişkin boyutlar genel yaklaşım, temel ilkeler, ölçme araçları ve yöntemler alt başlıklarıyla karşılaştırılmış ve Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6
2018 ve 2024 Öğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı

Boyut	2018 Programı	2024 Programı
Genel Yaklaşım	Ölçme ve değerlendirme uygulamaları bireysel ve iş birlikli öğrenme temel alınarak tasarlanmalı. Öğrencilerin not kaygısı olmaksızın keyifle katılacakları bir ders ortamının oluşturulmalı.	Öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal yönlerini kapsayan bütüncül bir değerlendirme çerçevesi sunan çağdaş ve kapsamlı bir yaklaşım.
Temel İlkeler	Not verme, sınav yapma zorunluluğu yoktur. Ölçme ve değerlendirme sürece dayalı olmalı Öğretmen iyi bir gözlemci olmalı, bireysel olarak öğrenci izlenmeli.	Sadece sonucu veya ürünü değil, öğrenme sürecini de değerlendirmeyi esas alma. Gözlem ve değerlendirmelere ilişkin öğrenciye geri bildirim verilmeli. Süreç öğrencilerin kültürel bilinçlenmelerini sağlayacak ve Türkçe dil becerilerini destekleyecek şekilde tasarlanmalı. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yetenek, ihtiyaç ve özel gereksinimlerine göre çeşitlendirilmeli. Öğretmen iyi bir gözlemci olmalı. Her öğrenci, kendi gelişimi içerisinde değerlendirilmeli.
Ölçme araçları ve yöntemleri	Öğretmen gözlemi ve veli bilgilendirme. Öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirme. Kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, akran değerlendirme, sınıf içi öğrenci günlüklerinden ve yapılandırılmış gözlem formları. Sadece bilişsel becerilerin değil, psikomotor ve duyuşsal becerilerin gözlemlenmesi	Geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarının yanında alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının da (performans değerlendirme, öz değerlendirme, akran değerlendirme vb.) kullanımı. Öğrenci portfolyoları, ödevler, projeler, performans görevleri, sunumlar, kontrol listeleri, sınavlar, gözlem ve görüşme formları, öğrenci anketleri kullanımı. Rol yapma, grup çalışması, ölçekler, sınıf içi tartışmalar. Öz/akran/grup değerlendirmeleri ve yansıtma yazıları gibi kanıtlar.

Her iki programda da ölçme ve değerlendirme sürece dayalı, not odaklı olmayan ve öğretmen gözlemine dayanan bir anlayış benimsenmiştir. Ancak 2024 programı, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimini kapsayan daha bütüncül bir yaklaşım sunmakta ve portfolyo, proje, performans görevi ve alternatif değerlendirme yöntemleri gibi daha çeşitli ve sistematik araçlara yer vermektedir.

Tartışma ve Sonuç

İlki 1969 yılında hazırlanan ve yurt dışındaki Türk çocuklarını hedef alan öğretim programlarının son ikisi olan 2018 ve 2024 TTKD öğretim programları bu çalışma kapsamında yaklaşım, amaç, içerik, öğrenme/öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme açısından karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde programlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar açısından bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

2018 ve 2024 TTKD öğretim programlarının her ikisi de yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarını hedef almaktadır. Bunun yanı sıra öğretim programlarının odaklandığı dil becerileri ortaktır. Programlar dinleme/izleme ile okumanın birlikte ele alındığı "alımlama" ve konuşma ile yazma becerisinin birlikte ele alındığı "üretim" becerileri olarak yalnızca iki çatı beceri çerçevesinde değil dört temel dil becerisi (dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma) üzerine kurulmuştur.

Program geliştirirken merkeze alınan felsefe, programın hedeflerinin saptanması, iç ve dış tutarlığın kontrolü ve temel alınan görüşün yansıtılması süreçlerinde işlenir. Esas hedefe ulaşmak için "felsefe" bir süzgeç görevi görür (Sönmez, 2015). Araştırmanın ilk inceleme kriteri olan felsefi temeller

ve yaklaşımlar açısından programlara bakıldığında 2018 programının 21. yüzyıl becerileri (iletişim, iş birliği, eleştirel düşünme vb.) üzerine inşa edildiği görülmektedir. Öğrencilerin yaşadıkları ülkelerin dilleri ve Türkçeyi birlikte kullanan "çoğul dilli" bireyler olduğu gerçeğinden hareket etmiştir. Temel yaklaşım, öğrencilerin kültürler arası iletişim becerilerini geliştirmek ve kendi kültürlerini tanırken evrensel değerleri de kapsamaktadır. 2024 programı felsefi temeller ve yaklaşım açısından Türkiye Yüzyılı Maarif Modelini benimsemiştir. En belirgin felsefi fark, "erdem-değer-eylem" modelinin merkeze alınmasıdır. Öğrencilerin sadece dil becerilerini değil, "millî şuur", "tarih bilinci" ve "estetik zevk" kazanmaları hedeflenir. İki dilli bireylerin dil işleme süreçlerinin farklı olduğu kabul edilmekle birlikte, "bilge nesil" yetiştirme ideali vurgulanmıştır. Felsefi değerler eğitimcilere hangi konuların değerli olduğunu ve öğrencilerin nasıl öğrendiğini belirlemeye yardımcı olur (Ornstein ve Hunkins, 2016). 2024 TTKD programının felsefî olarak yapılandırmacılık üzerine kurulduğunu söylemek mümkündür.

Eğitimin amacı, insanların davranış örüntülerini değiştirmektir. Eğitim hedefleri, bir eğitim kurumunun öğrencilerinde meydana getirmeyi amaçladığı davranış değişikliklerini temsil eder (Tyler, 1949). Eğitim hedefleri dikkate alınarak eğitim/öğretim programları oluşturulur ve bu programların en kritik ögesi hedeftir çünkü içerik, eğitim durumları ve değerlendirme ögeleri hedeflere göre biçimlenir (Demirel, 2020). Programların amaçları ve özel amaçları incelendiğinde 2018 programının temel amacı, yurt dışındaki çocukların Türkçeyi etkin kullanması ve Türk kültürünü tanımasıdır. Öğrencilerin yaşadıkları toplumla uyum içinde olmaları ve kültürler arası yetkinlik kazanmaları özel bir amaçtır. Amaçlar daha çok dil becerileri (dinleme, konuşma, okuma, yazma) ve temel kültürel aktarım eksenindedir. 2024 programında ise dil becerilerinin yanında, öğrencilerin "millî benlik ve millî şuur" kazanması çok daha baskın bir amaç olarak ifade edilmiştir. Özel amaçlar maddeler hâlinde (12 madde) sıralanmış ve detaylandırılmıştır. Bu maddeler arasında "Türk kültür ve medeniyetini tanıma", "Millî duyguları güçlendirme" ve "Estetik ve sanatsal değerleri fark etme" gibi daha derinlikli hedefler yer almıştır. Türkçenin "Türkçenin zenginliklerine vâkıf olma" boyutuyla öğretilmesi hedeflenmiştir.

Öğretim programları için hazırlanan içeriklerin geçerli ve anlamlı olması gerekmektedir. Programın geçerliği doğrudan içeriğin doğruluğu ile ilgilidir; anlamlılık ise içeriğin temel öğrenmelere ne kadar katkı sağladığı ve toplumsal gerçeklerle ne kadar tutarlı olduğu ile ilgilidir (Taba, 1962). 2018 programının içeriği 8 ana tema etrafında sarmal bir yapıda düzenlenmiştir (örn., Ben ve Ailem, Oyun ve Eğlence, Sanat ve Edebiyat). Dil becerileri Temel Kişilerarası İletişim Becerileri 1-4. seviyeler ve Bilişsel Akademik Dil Yeterliği 4-8. seviyeler ayrımlarına göre yapılandırılmıştır. Kazanımlar, beceri alanlarına göre (dinleme, konuşma, okuma, yazma) tablolar hâlinde verilmiştir. Program içeriği açısından 2024 programına bakıldığında ise içerikte yine 8 seviye ve tematik yapı korunmuştur ancak tema isimleri ve içerikleri güncellenmiştir (örn., Memleketimi Tanıyorum, Değerlerimizle Yaşıyorum, Bir Varmış Bir Yokmuş). 2024 programında değerler içeriğin ayrılmaz bir parçası olarak tanımlanmış; sevgi, saygı, vatanseverlik gibi değerlerin öğretimi programın merkezine yerleştirilmiştir. Dil yapıları (dil bilgisi) 1-4. seviye ve 5-8. seviye için ayrı ayrı tablolaştırılarak hangi dil bilgisinin hangi düzeyde verileceği somutlaştırılmıştır. Kullanılacak metin türleri (bilgilendirici, öyküleyici, şiir) seviyelere göre tablo ile sınırlandırılmıştır.

Tüm bu bulgular değerlendirildiğinde 2024 programının içerik olarak bütüncül bir yaklaşıma daha yakın olduğunu söylemek mümkündür. İçerik seçiminde "faydalılık" ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır. Seçilen konular bireyin toplumsal uyumuna, bir işe girmesine veya bir problemi çözmesine yardım etmelidir. Ayrıca içerik, sarmal bir yapı içinde, basitten karmaşığa ve somuttan soyuta doğru sıralanmalıdır (Varış, 1996). Programların, programda yer konuların seviyelere göre tekrarlanarak ve derinleştirilerek işlenmesi üzerine kurulduğu görülmektedir. Bu durumda her iki programın da içeriğinin sarmal program yapısı yaklaşımıyla ele alındığını söylemek mümkündür. Bunlara ek olarak 2018 programı öğretmen için bir "kontrol listesi" gibiyken 2024 programı öğretim sürecinin nasıl işleneceğinin anlatıldığı, içerik olarak daha yoğun bir yapıdadır. 2018 programında tüm kazanım maddeleri ortak belirlenip seviyelere göre belirlenmişken 2024 programında ortak olmayan ancak birbirini izleyen aynı konular ile sarmal yapı sağlanmıştır.2018'deki programda beceri sadece yapılabilirlik bir diğer deyişle sonuç odaklı iken 2024 programı beceriyi daha çok bir süreç olarak ele almış ve süreç bileşenleri ile değerleri de barındıran bir yapıdadır.

Eğitim durumu/öğrenme-öğretme süreçleri bağlamında 2018 programı birleştirilmiş sınıf uygulamasına ve öğrenci çeşitliliğine (farklı yaş ve dil seviyeleri) vurgu yapmıştır. Sınırlı ders saati nedeniyle ev ödevlerinin kritik öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Eğitim durumları, hedeflenen davranışların öğrenci tarafından kazanılması için gerekli olan yaşantıların düzenlenmesi işidir. Bu süreçte öğrenci aktif kılınmalı, ipucu, pekiştireç, dönüt ve düzeltme gibi değişkenler etkili bir şekilde kullanılmalıdır (Ertürk, 2013). Bununla ilişkili olarak 2018 programında öğrenci merkezli, iş birlikli ve oyun tabanlı öğrenme teşvik edilir. 2024 programı, ilk okuma yazma sürecinde 1. seviye için çok detaylı bir "Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi" planı sunmuştur. Harf grupları ve yazım yönleri görselleştirilmiştir. Akademik olarak ileride veya geride olan öğrenciler için zenginleştirme ve destekleme çalışmaları yapılması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Gerçek deneyim süreçleri ile eğitim arasında sıkı ve zorunlu bir ilişki vardır. Eğitim, deneyimin yeniden inşasıdır (Dewey, 1938). Duyguların özgürce paylaşıldığı "pozitif bir sınıf iklimi" oluşturulmasına özel vurgu yapılmış, materyal kullanımında teknoloji entegrasyonu (EBA vb. platformlar ima edilerek) teşvik edilmiştir.

Ölçme ve değerlendirme açısından 2018 programı, TTKD'nin akademik not kaygısı taşımayan kültürel bir faaliyet olduğunu vurgular. Program değerlendirme, karar alternatiflerini yargılamak için yararlı bilgileri tanımlama, elde etme ve sağlama sürecidir. Bu sadece öğrencilerin öğrenip öğrenmediğini belirlemek değil, programın kendi değerini belirlemektir (Oliva, 2009). Süreç odaklı değerlendirme esastır. Bu doğrultuda öğretmen gözlemi, kontrol listeleri, akran değerlendirme ve portfolyolar önerilmiştir. Öğrencinin kendini rahat hissetmesi ve kaygı duymaması önceliktir. 2024 programı da 2018 programına benzer şekilde "sonuç değil süreç odaklı" bir ölçme ve değerlendirme yaklaşımı sunmuştur. Değerlendirme, program geliştirme sürecinin son halkası olmakla birlikte, sürecin başından sonuna kadar devam eden, elde edilen verilere göre programın düzeltilmesini ve geliştirilmesini sağlayan bir geri bildirim mekanizmasıdır (Erden, 1998). Geleneksel yöntemlerin yanı sıra alternatif ölçme araçlarına (performans görevi, öz değerlendirme, yansıtma yazıları vb.) ağırlık vermiştir. Özellikle geri bildirim kavramının altı çizilmiştir, hataların doğrudan düzeltilmesi yerine iletişimi bozmadan geri bildirim verilmesi istenmiş, değerlendirme sonuçlarının, öğrenme sürecini iyileştirmek (destekleme/zenginleştirme) için bir veri olarak kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

Özetle, 2018 programı daha çok "iletişimsel beceriler" ve "uyum" üzerine odaklanırken, 2024 programı bu becerileri "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" vizyonuyla birleştirerek millî kimlik inşası, değerler eğitimi ve yapılandırılmış okuma-yazma öğretimi konularında daha kuralcı ve detaylı bir yol haritası sunmaktadır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde programlara ilişkin sunulacak önerilerden ilki programın hazırlanışı sırasında iki dilli ve iki kültürlü olma durumunun dikkate alınmasıdır. Programların yalnızca Türkçe çerçevesinde hazırlandığı ancak hedef kitlenin günlük hayatta başka bir dile ve kültüre daha maruz kaldığı mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Hedef kitlenin Türk eğitim sisteminden farklı bir eğitim sisteminin içinde eğitim aldığı göz önünde bulundurmak elzemdir. Bu sebeple bu öğretim programını hazırlayanlar mutlaka diğer ülkelerin eğitim sistemlerinin de farkında olmalıdır. İçeriğe açısından, özellikle 2024 öğretim programının, eğitim süresi ve hedef kitlenin özelliği de göz önünde bulundurulduğunda oldukça yoğun olduğu görülmektedir. İçerikteki bu yoğunluğun azaltılması derslerin işleyişini daha verimli kılacaktır. Bunun yanı sıra 2024 programında daha çeşitli ölçme ve değerlendirme araçlarının sunulduğu gözükmektedir. Ancak programın uygulayıcıları açısından daha faydalı olması için örnek ölçme ve değerlendirme araçlarına programın sonunda yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Son olarak programda değerler, dil yapıları, metinler gibi kavramlara yer verilmiş olsa da bu kavramların öğretimi ve uygulama süreci hakkında daha açık bilgiye ihtiyaç vardır. Dolayısıyla değerler, dil yapıları, metinler ile ilgili öğretim sürecine ilişkin belirsizlik giderilmelidir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Yazar 1: Araştırma problemini oluşturma, veri toplama, veri analizi. Yazar 2: Alan yazını taraması, veri analizi, sonuçların hazırlanması ve metin düzenleme.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Yazarlar, makale hazırlık sürecinde yapay zekâ araçlarından yararlanmamıştır.

Çıkar Çatışması

Çalışmada yer alan araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Baş, B., & Ucuzsatar, N. (2019, 10-11 Ekim). *2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'na ilişkin öğretmen görüşleri: Fransa örneği.* [Özet Bildiri]. II. International Symposium of Bilingualism Studies and European Turks, Köln, Almanya. https://avesis.yildiz.edu.tr/yayin/f3869d16-854a-4c86-b17b-afcce641749b/2018-turkce-ve-turk-kulturu-dersi-ogretim-programina-iliskin-ogretmen-gorusleri-fransa-ornegi

Bayram, B., & Köylü, F. S. (2022). Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın eleştirel düşünme unsurları bakımından incelenmesi. A. S. Akdemir (Ed.), *Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar XIII* içinde (ss. 7-20). Eğitim.

Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Siyasal.

Demir, T. (2010). Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı kapsamındaki Türkçe dersi kazanımlarının değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30*(3), 913–937. https://izlik.org/JA96PD36AX

Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi.

Dewey, J. (1938). *Experience and education*. Macmillan.

Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Anı.

Ertürk, S. (2013). *Eğitimde program geliştirme*. Edge Akademi.

Gürbüz Us, R., & Ercan Güven, A. N. (2022). Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına yönelik Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Trakya Eğitim Dergisi*, *12*(3), 1561-1576. https://doi.org/10.24315/tred.1000387

Kaya, M., & Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe dersi öğretim programı ile 2024 Türkçe dersi öğretim programının karşılaştırılması. *Harran Education Journal*, *9*(1), 108-146. https://doi.org/10.22596/hej.1482003

Merriam, S. B. (2023). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev.). Nobel Akademi.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. seviyeler)*. Ankara.

Oliva, P. F. (2009). *Developing the curriculum*. Allyn & Bacon.

Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2016). *Curriculum: Foundations, principles, and ıssues*. Pearson.

Sönmez, V. (2015). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Anı.

Taba, H. (1962). *Curriculum sevelopment: Theory and practice*. Harcourt, Brace & World.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2022, Aralık 09). Resmî gazete (Sayı: 32039). Erişim adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_12/10135702_ttkbyonetmeligi20221210.pdf

Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago.

Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler*. Alkım.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Vol. 12). Seçkin.

Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları* (İ. Günbayı, Çev.). Nobel Akademi.

Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü. (2024). *Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı.

Extended Abstract

Introduction

The Ministry of National Education has developed curricula to enable Turks living abroad to receive education in their native language. These programs, called the Turkish Language and Culture Course Curriculum (TTKDÖP), aim to strengthen ties between Turkish children living abroad and their language and culture by offering Turkish Language and Culture Courses (TTKD) (Directorate General of Higher Education and Education Abroad, 2024). TTKD abroad is not a compulsory course and can be offered based on demand, provided there are enough students to justify opening it. The curricula have been updated over the years in line with changing needs and demands. The 2018 curriculum remained in force until the 2024 program was published.

Demir (2010), in his study examining the 2009 curriculum, evaluated the program's objectives and outcomes and stated that the program should be more applicable in a functional rather than a theoretical sense. He pointed out that the program should be prepared in a coordinated manner, taking into account both the native language and the language of society. Baş and Ucuzsatar (2019) conducted a study on the views of teachers in France regarding the 2018 (Ministry of National Education) curriculum. In Bayram and Köylü's (2022) study, which examined the 2018 curriculum in terms of critical thinking elements, the curriculum was found to lack critical thinking skills, and it was recommended that a range of essential thinking skills be used at all levels. In addition to studies that examined the programs individually, Gürbüz Us and Ercan Güven (2022) compared the 2009 and 2018 curricula in terms of headings and formal characteristics, general structures, approaches, aims and objectives, student levels addressed, basic language skills and learning areas, application and teaching-learning processes, achievements, and measurement and evaluation criteria, revealing differences and similarities among them.

As shown in the literature review, no study comparing the 2024 TTKDÖP, published in 2024, with the previous program, the 2018 TTKDÖP, has been found. This study is important in that it reveals how the relationship between language teaching and cultural transmission to Turkish children living abroad has been redefined in the new teaching curriculum and provides scientific data to guide teachers and researchers. The main objective of the research is to comparatively evaluate the 2018 and 2024 Turkish Language and Culture Course Curriculum published for Turkish children living abroad. To this end, both curricula were examined and compared with respect to their philosophical foundations and approaches, objectives and specific goals, content structures, educational context/learning-teaching process, and assessment and evaluation approaches.

Method

This research used a comparative case study design within the qualitative research method. Qualitative research is an inquiry process based on qualitative rather than quantitative data, aiming to gain an in-depth understanding of individuals and events in their natural environments. Qualitative research focuses more on "why" than "what" and typically uses methods such as observation, structured or semi-structured interviews, focus group studies, and text analysis. This approach allows the phenomenon under investigation to be interpreted without being detached from its context and enables the examination of the meanings people attribute to it (Creswell, 2018). This research also aims to reveal the similarities and differences between two Turkish Language and Turkish Culture Course Curricula based on qualitative data. The research subjects are the Turkish Language and Turkish Culture Course Curriculum (2018) and the Turkish Language and Turkish Culture Course Curriculum (2024). The Turkish Language and Turkish Culture Course Curriculum (2018) consists of 17 pages. Data were obtained through document analysis. During data collection, the documents to be used in line with the study's purpose were first determined. The data obtained through document analysis were subjected to descriptive analysis. Descriptive analysis is the process of systematically classifying, summarizing, and interpreting qualitative data according to predetermined themes or conceptual frameworks (Yıldırım & Şimşek, 2021). In this study, the qualitative data obtained in the five predetermined themes were classified and interpreted.

Result and Discussion

Both the 2018 and 2024 TTKD curricula target bilingual Turkish children living abroad. The curricula are based not only on two skills, reception and production, but on four basic language skills (listening/viewing, reading, speaking, and writing).

To achieve the main goal, "philosophy" acts as a filter (Sönmez, 2015). When looking at the programs in terms of philosophical foundations and approaches, which is the first criterion of the study, it is seen that the 2018 curriculum is built on 21st-century skills (communication, collaboration, critical thinking, etc.). The 2024 program has adopted the "The Century of Türkiye Education Model" in terms of philosophical foundations and approaches. The most prominent philosophical difference is the centralization of the "virtue-value-action" model. The goal is to get students acquire not only language skills but also "national consciousness", "historical awareness", and "aesthetic taste". Philosophical values help educators determine which subjects are valuable and how students learn (Ornstein & Hunkins, 2016). It is possible to say that the 2024 TTKD program is philosophically based on constructivism.

The purpose of education is to change people's behavior patterns. Educational goals represent the behavioral changes an educational institution's aims to foster in its students (Tyler, 1949). When examining the objectives and specific objectives of the programs, the main objective of the 2018 curriculum is to get children abroad use Turkish effectively and learn about Turkish culture. In the 2024 curriculum, in addition to language skills, the primary objective is stated as helping students gain "national identity and national consciousness". The specific objectives are listed and detailed in 12 items.

The content of the 2018 program is organized in a spiral structure around 8 main themes. Language skills are structured according to level distinctions. The outcomes are presented in tables by skill area (listening, speaking, reading, writing). Looking at the 2024 program, the 8 levels and thematic structure were retained, but the theme names and content were updated. Language structures (grammar) were tabulated separately for each level, specifying grammar points to be taught at which level. The 2024 program provided a spiral structure with non-common but sequential topics. While the 2018 program focused on skills as mere feasibility, or in other words, outcome-oriented, the 2024 program approached skills more as a process and had a structure that also incorporates process components and values.

In the context of educational status/learning-teaching processes, the 2018 program emphasized combined class applications and student diversity. In line with this, the 2018 program encouraged student-centered, collaborative, and game-based learning. The 2024 program presented a very detailed "Phonics-Based Early Literacy Instruction" plan for Level 1 in the early literacy process. Letter groups and writing directions were visualized.

Similar to the 2018 program, the 2024 program also offered a "process-oriented rather than outcome-oriented" approach to measurement and evaluation. Evaluation is the final link in the program development process. However, it is also a feedback mechanism that continues from the beginning to the end of the process, enabling the program to be corrected and improved based on the data obtained (Erden, 1998).

In summary, while the 2018 program focused more on "communication skills" and "adaptation", the 2024 program combines these skills with the vision of the "The Century of Türkiye Education Model". It offers a more prescriptive, detailed roadmap for the construction of national identity, values education, and structured reading and writing instruction.